

YERBİLİMLERİNDE USTALAR

Yerbilimleri araştırması ile de uygulaması ile de akademik niteliği yoğun bir disiplindir. Bu niteliği ile yerbilimciler ister araştırma alanında ister uygulama alanında çalışmaların hemen tümü ile bilimadamları olarak ele alınabilirler. Bu olgu her meslekte karşılaşılan ustaların yenilere bilgi bıraklımı ve deneyimi aktarımı gereklilikmesini birkat daha şiddetlendirmektedir. Bu yüzden yerbilimleri alanında yıllarını harcamış ustalar yaşamlarının kendilerine kazandırdığı bir yanı ile öğretici bilgi yükü bir yanıyla da eğitici yaşam deneyimleri ile bu alana yeni girenlere ışık tutacak değerli, saygı görmesi gereken ve gözetilmesi, üzerlerine titrenmesi gereken zenginlikleridir.

Yerbilimlerinin bir başka yanı da kendisinin yeni bir alan oluşudur. Özellikle de ülkemizde. Yerbilimlerinin ülkemizdeki geçmişini hiç çekinmeden son elli yıla sınırlayabiliriz. Bu son elli yıl içinde de özellikle son on yılda bilim yaşamında yer alan yerbilimcilerin çok büyük bir bölümünün yetiştiği dönemde olarak ayıralım. Bu açıkça yerbilimci topluluğumuzun son derece genç bir topluluk oluşunu ortaya koymaktadır. Ustaların çok az gençlerin çok fazla olduğu bir bilim ya da uğraşı topluluğu ise bazı gözleri içerisinde de geleneksizlik tehlikesini de sergiler. Evet gelenekler hemen her zaman aşılımaya, yıkılmaya uğraşırlar. Böyle de olmalıdır. Ama gelenekleri yıkacak olanlar bile başlangıçta o geleneklerin içinde olgunlaşmadan bunu yapamazlar. Yerbilimcilik somutunda, örneğin genelgecer bir sahada çalışma tarzi, pusula kullanmadan haritalamada simge seçimine dek, genelgecer bir sunma, anlatma tarzi, ortak bir terim doğarcığı, çeşitli konularda uzmanlaşmaya olağlığı ve daha pakçok örnekte bu gençliğin bize yüklediği zorlukları tanınabiliyor. İşte bu yüzden de çok az sayıdaki ilk yerbilimcilerimizi iyice tanımak, onlarla ilişkilerimizi sürekli kılınmak çok gereklili bir şey.

Türkiye Jeoloji Kurumu bu konuda üzerine düşeni gerçekleştirebileme çabasıyla önce 60 yaşını aşan üyelerine başvurarak yaşam öykülerini, yayınlarını ve çalışmalarını yerbilimcilerimize tanıtmak doğrultusundaki isteğini İletti ve kendilerinden yardım istedi. Yaz dönemi içinde de olsak yanıtlar gelmeye başladı. Bu yanıtlar o ana dekin bilgi gönderen ustalarımızın en yaşlılarından başlayarak her sayıda ikişer tane olmak üzere yayınlanacak. Bu ilişkinin gelecekte daha da geliştirilmesi ve ustaların anılarının yayınlanması da olağlı. Bu konuda da kendilerinin antayı ve yardımalarını beklemekteyiz.

Bu sayıda ilk olarak bu güne kadar isteğimizi yanıtlamış olanlardan en yaşlı iki hocamızın, Prof. Dr. İ. Enver Altınlu ve Prof. Dr. Fuat Baykal'ın tanıtılması yapılacak. Gelecek sayırlarda Prof. Dr. Reşat İzbırak, Prof. Dr. İhsan Özdoğan, Prof. Dr. İhsan Keleb ve yanıtları gelecek öteki büyüklerimizin tanıtılması sürecek.

Prof. Dr. İ. Enver ALTINLI

YAŞAM ÖYKÜSÜ:

DOĞUM: 27.9.1908, İstanbul, Evli çocuğu

LİSE: 1931-1932 Galatasaray Lisesi, Pekiyi derece

ÜNİVERSİTE: 1932-1936 Nancy Üniversitesi (Fransa),
Doğa Bilimleri Lisansı Plymouth Marine Laboratory'da
Zooloji Stajı

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİNE ATANMA: 7.5.1938
(Ancak askerlik nedeniyle 1937 de Jeoloji Enstitüsü'ne asistanlık ataması yinelenmiştir.)

DOKTORA: 18.11.1942, İstanbul Üniversitesi Jeoloji
Enstitüsü, pekiyi derece

DOÇENTLİK: 27.5.1944 İstanbul Üniversitesi Jeoloji
Enstitüsü,

İLK LABORATUVAR GÖREVLERİ: 1937-46 perografi, paleontoloji, statigrafi, kartografi, mineraloji

İLK DERSLER: 1942-44 Coğrafya Enstitüsü'ne mineraloji ve petrografi, genel jeoloji. 1944-46 Jeoloji Enstitüsü'ne statigrafi

GÖRGÜ BİLGİ VE UZMANLIK ARTTIRIMI: 1946-1949 California Institute of Technology'de sayısı 25'i aşan jeoloji ve jeofizik derslerini izleme. Union oil of California'nın Dominguez'deki petrol saha ve laboratuvarlarında mikropaleontoloji, yeraltı jeolojisi ve karot tahlili için tatillerde çalışma. Ventura çamağında Dr. R.H. Jahns ile jeoloji haritası alımı U.S. Geological Survey'in Santa Ana dağları NW ucu Projesi'ne bir araştırma konusu olarak hazırlama. Bilimsel kongre, toplantı ve arazi gezilerine katılma.

1962 de dört ayliğine Univ. of Illinois'de misafir Profesör

1967 de dört aylığına McGill Univ de misafir Profesör

PROFESÖRLÜK: 1956 (Tatbiki Jeoloji Kürsüsü Profesörlü) 1956-1978 Tatbiki Jeoloji Kürsü Başkanı

TJK DA OKUTTUĞU DERSLER, LABORATUVARLAR VE ARAZİ UYGULAMALARI: Saha jeolojisi, yapısal jeoloji, yeraltı jeolojisi, petrol jeolojisi, yeraltı suyu jeolojisi, mühendislik jeolojisi, jeoloji bilimleri tarihi, seminer, kollok

TJK'DAKI BİTİRİM TEZLERİ: 100'ü aşkındır

TJK'DAKI DOKTORA TEZLERİ: 12 tanesi geçmiştir (sonuna erdiremiyenler olmuştur)

YAYINLAR: EK listededir.

YABANCI DİL: Fransızca ve İngilizce pekiyi, Almanca az

ÜYELİKLER: Türkiye Jeoloji Kurumu, Türkiye Coğrafya Kurumu, Türkiye Jeofizik Kurumu, Amerikan Üniversiteliler Derneği

Geological Society of America (Fellow)

American Association of Petroleum Geologists (Member)

Soc. of Economic Paleontologists and Mineralogists ("")

American Water Resources Association

Association Internationale des Hydrogeologues

Association of Engineering Geologists

Canadian Society of Petroleum Geologists

American Water Resources Association

Sigma Xi (C.I.T. Chapter)

International Union of Geological Sciences; 1972-76 ve

1976-1980 dönemlerinde As Başkan

YAYINLARI

Altınlı, İ.E., 1941, Le tremblement de terre d'Erzincan du 27 Décembre 1939 (secteur occidental) avec Ed. Paréjas; I.H. Akyol, Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Tome VI, Serie B.

M. Gignoux, 1942, Stratigraphic Jeoloji (ders kitabı, Fransızcadan Pamir ve Pınar ile ortak tercüme), Maarif Vekâleti Yayımları.

J. Leuba, 1942, Jeolojiye giriş (ders kitabı, Fransızcadan Pamir ve Pınar ile ortak tercüme), İst. Univ. Yayımları, No. 1.

Altınlı, İ.E., 1943, Etude géologique de la chaîne cotière entre Bandırma Gemlik, (Institut de géologie de l'Université d'Istanbul), Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome VIII, Fasc 1-2.

Altınlı, İ.E., 1944, Etude stratigraphique de la région d'Antalya (Institut de géologie de l'Université d'Istanbul), Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome IX, Fasc 3.

Altınlı, İ.E., 1945, Etude Tectonique de la région d'Antalya (Institut de géologie de l'Université d'Istanbul), Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B., Tome X, Fasc 1.

Altınlı, İ.E. 1946, A note on Diatomaceous earth from Geyikçeli (Kayseri vilayeti Türkiye) with Lütfiye Rüştü İrmak (Department of Geology and Department of General Botany), Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome XI, Fasc 2.

Altınlı, İ.E. 1946, Géologie des Villayets Ordu-Giresun (Institut de Géologie de l'Université d'Istanbul), Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome XI, fasc 3.

Altınlı, İ.E., 1951, The geology of the western portion of Flyos River (Department of Geology, University of İstanbul), Serie B, Tome XVI, Fasc. 2, Rev. Fac. Sc. Univ. İst.

Altınlı, İ.E., 1951, Geology of the Kayışdağı Region (Department of Geology, University of İstanbul), Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome XVI, Fasc 2.

Altınlı, İ.E., 1951, Geology of the İlksu Region (Zonguldak-Tukey), (Department of Geology, University of İstanbul), Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome XVI, Fasc 4.

Altınlı, İ.E., 1954, The Geology of the Southern Siirt, Idem, Tome XIX Fasc. 1.

Altınlı, İ.E., 1954, The Geology of Southern Hakkâri, Idem, Tome XIX Fasc. 1.

Altınlı, İ.E., 1954, Are the Çamhacıs an Overthrust Sheet? Idem, Tome XIX Fasc. 3.

Chaput, G. et Altınlı, İ.E., 1954, Contribution à l'étude du Quaternaire lacustre au Sud-Est de Konya (Turquie), Extrait des Comptes Rendus des Sciences de l'Académie des Sciences, t. 238, p. 2544-45.

Altınlı, İ.E. 1954-62, Van, Clzre, Erzurum Sheets and Explanatory Texts of Turkey to 1: 500.000 scale, Mineral Research and Exploration Institute of Turkey-Ankara.

Altınlı, İ.E., 1955, The Geology of Southern Denizli, Idem, Tome XX 1, Fasc. 2.

Altınlı, İ.E., 1956, eGlogy of the western portion of Peltovası, Idem, Tome XXI 1, 2.

Altınlı, İ.E., 1961, Geologic and hydrogeologic investigation of Kadıbeli-Sarkışla area, Rev. Fac. Univ. İst., Serie B, Tome XXXVI, Fasc. 3/4.

Altınlı, İ.E., 1962, Geologic and hydrologic investigation of Bazılı-Birecik-Suruç area, İst. Univ. Fen Fak. Mecm., Seri B., XXVII, No. 3-4.

Altınlı, İ.E., 1963, Geological map and explanatory netice of Clzre sheet to a scale of 1/500.000, M.T.A., Ankara.

Altınlı, İ.E., 1963, Geological map and explanatory notice of Erzurum Sheet to a scale of 1/500.000, M.T.A., Erzurum.

Altınlı, İ.E., 1963, The geology and hydrogeology of the İnegöl Basin, Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome XXVIII, Fasc. 3-4.

Altınlı, İ.E., 1964, Geological map and explanatory notice of Van sheet to a scale of 1/500.000, M.T.A., Ankara.

Altınlı, İ.E., 1964, Microfacies Study of the Shanty Falls Reef, Wabash, Indiana, Türkiye Jeol. Kurumu Bul. Cilt IX, No. 1-2.

Altınlı, İ.E., 1964, Correlation of the Cretaceous system in Turkey, Iran and Pakistan, Report of the Second Field Symposium of the Centro Stratigraphic Working Group. Ankara.

Altınlı, İ.E., 1965, Geologic and hydrogeologic investigation of the Yenisehir basin, Rev. Fac. Sc. Univ. İst., Serie B, Tome XXX, Fasc. 1-2.

Altınlı, İ.E., 1962, Geologic and hydrologic investigation of the Kangal Basin, id., Tome XXXI, Fasc. 1-2.

Altınlı, İ.E., 1963, Geologic and hydrologic investigation of the Domaniç Basin, id., Tome XXX, Fasc. 1-2.

Altınlı, İ.E., 1966, Geology of Eastern and Southeastern Anatolia, Bull. of the Mineral Research and Exploration Inst. of Turkey, No. 66. (Part I) and No. 67 (Part 2).

Altınlı, İ.E. 1967, Geology of Turkey Tatbiki Jeoloji Kürsüsü, İstanbul Üniversitesi.

Altınlı, İ.E., 1968, İzmit-Hereke-Karacadağ alanının jeoloji incelemesi, Geological Investigation of the Izmit-Hereke-Kurucadağ area, MTA Mecm. No. 71, p 1-27, V Plates.

Altınlı, İ.E., 1969, Meydan Larousse: Jeoloji ve petrol jeolojisi maddeleri.

Altınlı, İ.E., Soytürk, N. ve Saka, K., 1970, Hereke-Tavşancıl-Tavşanlı-Tepecik alanının jeolojisi, Geology of Hereke-Tavşancıl-Tavşanlı-Tepecik area, Rev. Fac. Sc. Univ. İst. Serie B, Tome XXXV, Fasc. 1-2.

Altınlı, İ.E., Gürpinar, O. ve Ersen, S. 1970, Erenköy-Deresakarı dolayının Jeolojisi-Geology of Erenköy-Deresakarı area, Rev. Fac. Sc. Univ. İst. Serie B, Tome XXXV, Fasc. 1-2.

Altınlı, İ.E., 1970, İkizdere granit karmaşıklığı-İkizdere granite complex, Rev. Fac. Sc. Univ. İst. Serie B, Tome XXXV, Fasc. 3-4.

Altınlı, İ.E. ve Saner S., 1971, Bilecik yakını dolayının jeoloji incelemesi, - Geologic investigation of the neighbourhood of Bilecik, Rev. Fac. Sc. Univ. İst. Serie B, Tome XXXVI, Fasc. 1-2.

Altınlı, İ.E. ve Eroskay, O., 1971, "Ikizdere Karmasığının kırılım yönelimi - The fracture orientation of the Ikizdere granite complex by the method of summing vectors, Rev. Fac. Sc. Univ. İst. Série B, Tome XXXVI, Fasc. 3-4.

Altınlı, İ.E., 1971, Hınzırdağ yakın dolayının petrol umutları (Petroleum possibilities of the Hınzırdağ Mountain area).

Altınlı, İ.E. ve Yetiş C., 1972, Bayırköy-Osmaneli (Bilecik) alanının jeoloji incelemesi-Geologic investigation of the Bayırköy-Osmaneli (Bilecik) area, Rev. Fac. Sc. Univ. Ist. Série B, Tome XXXII, Fasc. 1-2.

Altınlı, İ.E., 1973, Bilecik İurasığı-Bilecik Jurassic, Cumhuriyetin 50. Yıl Simpozyumu, Ankara.

Altınlı, İ.E., 1973, Orta Sakarya'nın Jeolojisi-Geology of the Middle Sakarya-River, Cumhuriyetin 50. Yıl Simpozyumu, Ankara.

Altınlı, İ.E., 1973, Orta Sakarya'nın Petrol Olanakları-Oil expectancies of the Middle Sakarya River, 2. Petrol Kongresi, Ankara.

Altınlı, İ.E., 1974, Orta Sakarya Kesiminden 6 Kritik Stratigrafi Küsit, Türkiye Jeoloji Kurumu, 1975 Şubat Kongresi, Ankara.

Altınlı, İ.E., 1975, Sakarya nehri orta kesimindeki Kızılçay grubunun gökelme ortamları sorunu - The problem of the Kızılçay group along the Sakarya River's middle reach, İst. Üniv. Fen. Fak. Mecm., Seri B, v. 39, (3-4), S. 229-236, 4 figs, 6 measured stratigraphic sections.

Altınlı, İ.E., 1976, Orta Sakarya'nın kuzey kesiminin jeolojisi-Geology of the northern portion of the middle Sakarya river, Rev. Fac. Univ. Ist. Série B, Tome 41, Fasc. 1-4 p. 35-56, 4 Tables.

Altınlı, İ.E., 1978, 1. Amanos mountains
     2. Anatolian small plates
     3. Petrol Kongresi, Ankara

DERS NOTLARI

Saha Jeolojisi
 Yeraltı Jeolojisi
 Petrol Jeolojisi
 Mühendislik Jeolojisi
 Yeraltısuju Jeolojisi
 Fotojeoloji
 Yazılı ve sözlü jeoloji sıkluları

YARDIMCI DERS NOTLARI

Stratigrafi kesimalerinin ölçümü
 Eski gökelme ortamları
 Kumtaşları, Yeni Kavramlar ve Sınıflamalar
 Kireçtaşları, Yeni Kavramlar ve Sınıflamalar
 Gökelme ortamlarının birincil tortul yapılar ve stratigrafi sıralanımı ile yorumlanması
 Katmanlanma ve Tortul yapılar
 Turbiditler ve derin su gökelimi

SÖZLÜKLER

Uluslararası tektonik sözlüğü
 Yerbilimleri sözlüğü
 Uygulamalı jeoloji sözlüğü
 Petrol (endüstrisi) sözlüğü
 Karst adlaması sözlüğü
 Hidrojeoloji ve Zemin Mekaniği sözlüğü

CEVRİLER

Stratigrafik jeoloji
 Jeolojiye giriş
 Yeryuvarlığının incelenmesi,

Prof. Dr. Fuat BAYKAL

ÖZGEÇMİŞİ: 1327 (1911) yılında Malatya'da doğdum, ilk okul tıhsili Adiyaman'da yaptım. Orta Okulu Malatya'da, Liseyi Sivas'ta bitirdim. 1927 senesinde Fransa'nın Toulouse Üniversitesine girerek 1933 senesinde bu Üniversiteseden mezun oldum. Aynı sene İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesine Asistan olarak girdim. Daha sonra Prof. Dr. Paréjas'ın yönetiminde çalışarak 1940 yılında "Şile Mintikasının Jeolojisi" adlı tezimle doktor unvanını aldım. 1940-43 yılları arasında "Adapazarı Kandıra Bölgesinin Jeolojisi" adlı tezimle de Doçentlige ve 1951 yılında da Profesörlüğe yükseldim.

1956-1957 yıllarında da Amerika'da Prof. Dr. Pettijohn'un yanında Sedimentoloji araştırmaları yaptım.

Fransızca, İngilizce ve Almanca bilmekteyim. Bugüne kadar Omurgasız Fosiller Paleontolojisi (1951), Stratigrafi Prensipleri (1967), Historik Jeoloji (1971) ve Sedimentoloji ve Sedimanter Kayalar (1977) isimli ders kitaplarını yazdım. Bunlardan başka Türkiye'nin birçok bölgelerindeki çalışmalarım da aşağıdaki listede görüleceği üzere değişik zamanlarda muhtelif mecmualarda yayınlanmıştır.

Bugüne kadar İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinin Jeoloji Bölümünde Genel Stratigrafi, Palentoloji, Stratigrafi Prensipleri, Historik Jeoloji ve Sedimentoloji derslerini okuttum. Halen de Historik Jeoloji ve Stratigrafi Prensipleri derslerini vermeye devam etmekteyim.

YAYINLARI

- 1 — Darende ile Kayseri arasındaki Torosların Jeolojik Yapısı.
 (Etude géologique du Taurus entre Darende et Kayseri)
 İst. Üniv. Fen Fakültesi Mec. Seri B cilt X, Sayı 2 Sayfa 133-142 yıl 1945.
- 2 — Zile-Tokat-Yıldızeli Bölgesinin Jeolojisi.
 (Géologie de la région de Zile-Tokat-Yıldızeli)
 İst. Üniv. Fen Fakültesi Mec. Seri B Cilt XII Sayı 3 Sayfa 191-209 yıl 1947.
- 3 — Serafettin ve Çotela Dağları Dolaylarında Jeolojik Görüslüler (Bingöl ve Diyarbakır Vilayetleri, Doğu Anadolu).
 (Aperçu géologique des environs des montagnes de Serafeddin et de Çotela (vilayets de Bingöl et de Diyarbakır, Anatolie orientale).
 İst. Üniv. Fen Fakültesi Mec. Seri B Cilt XV, sayı 2, sayfa 134-152, yıl 1950.

- 4 — Ardahan ve Göle ovaları (Jeoloji teşekkülerleri)
 (Les plaines d'Ardahan et de Göle (leur Géologie et leur Formation) (NE de l'Anatolie)
 İst. Üniv. Fen Fakültesi Mec. Seri B Cilt XVI, sayı 3, sayfa 247-256, yıl 1951.
- 5 — Oltu-Olur bölgesinin jeolojik ana çizgileri (Kuzeydoğu Anadolu)
 (Lignes géologiques fondamentales de la région d'Oltu-Olur (NE de l'Anatolie)
 İst. Üniv. Fen Fakültesi Seri B Cilt XVI, Sayı 4 Sayfa 325-340 Yıl 1951.
- 6 — Réponse à "Observation sur la tectonique de la région de Sile" de I. Yalcınlar.
 Extrait Du C.R.S. De la Société Géologique de France No: 10. séance du 18 Mai 1953.
- 7 — Eflani-Ulus arasındaki Kretase-Tersiyer arazisi ve Ekzotik Bloklar (Kuzeybatı Anadolu)
 (Les terrains crétacés-tertiaires et les blocs exotiques entre Eflani et Ulus (Anatolie NE)
 İst. Üniv. Fen Fakültesi Mec. Seri B Cilt XIX, Sayı 3 Sayfa 191-201 Yıl 1954.
- 8 — XIX. Milletlerarası Jeoloji Kongresinde yapılan Tunus-Cezair sahil bölgesi ekskürsiyonu.
 Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni Cilt V, sayı 1-2, sayfa 249-260, yıl 1954.
- 9 — Sarıyer sariyayı hakkında
 Türk Coğrafya Kurumu (Ayri baskı) yıl 1954.
- 10 — Alagehir ve Uşak ovaları (Batı Anadolu)
 (Les plaines d'Alagehir et d'Uşak, (W de l'Anatolie).)
 İst. Üniv. Fen Fakültesi Mec. Seri B Cilt XX, Sayı 4 Sayfa 225-236 yıl 1955.
- 11 — İstanbul bölgesinde bulunan Karboniferin genel stratigrafisi
 Maden Tektik Arama Enstitüsü Dergisi No. 61 Sayfa 1-9 Sene 1963.
- 12 — İstanbul Silüriyenin hakkında Maden Tektik Arama Enstitüsü Dergisi No. 64 Sayfa 1-7 Yıl 1965.
- 13 — Erciyes volkanizmasının yaşı hakkında gözlemler Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni Cilt XIII, Sayı 2 Sayfa 19-25 Yıl 1970.
- 14 — Daren-Balaban havzasının (Malatya, Ese Anadolu) Jeolojik ve Stratigrafik incelemesi (Mehmet F. Akkus Doktorası)
 (Geologi and Stratigraphic Investigation of the Darende Balaban Basin (Malatya, Ese Turkey).)
 Maden Tektik Arama Enstitüsü Dergisi No. 76 Sayfa 1-60 Yıl 1971.
- 15 — Antalya körfezi batı kısmının jeolojisi (Adnan Kalafatçıoğlu Doktorası)
 (Geology of the western part of Antalya Bay)
 Maden Tektik Arama Enstitüsü Dergisi Sayı 81 Sayfa 82-131 Yıl 1973.
- 16 — Une Lame de Charriage à Sile, Rev. Fac. Sc. Univ. İstanbul, I. III. Fasc. 1, 1937.
 (Paréjas Ed., Fuat Baykal ile beraber)
- 17 — Note préliminaire sur l'existance du Précambrien dans la montagne d'Amanos (SE de la Turquie).
 Bulletin de la Société Géologique de France, Séance du février, fasc. 2 p. 46, Paris. 1965.
 (F. Baykal, O. Atan ile beraber).

NOT : Yayınlanmamış rapor halinde birçok araştırmaları vardır
 (Yaklaşık 15 kadar).

Doğal Kaynaklar ve İnsanlığın Geleceği

(DENEME)

ALİ YILMAZ, Maden Tektik ve Arama Enstitüsü, Ankara

Kimi araştırmacıların vurguladığı gibi, doğal kaynaklar egemen güçler tarafından sorumsuzca kullanıldığından, insanlığın geleceği oldukça karanlıktır. Çünkü belli bir oranda bulunan hammadde kaynakları giderek tüketilmekte, bu na karsın insanlar ve insanlığın gereksinimi nicel olarak büyümektedir. Bu ters orantıdan kaynaklanan sorunlar da təşetsel bir biçimde yükselmektedir. İnsanlığın geleceği bu açıdan yargılanırsa birgaç yüz, bilemedin birkaç bin yıllık bir süre sonra insan soyu tükenebilir.

Kuşkusuz mağara devrinde insanlar gelecekleri için bunden karamsar değildi. Çünkü insan ile doğa arasındaki ana çelişkiden kaynaklanan sorunlar insanın yengisiyle düzülmüşdür. Ama, bugün, geçmişteki insan ile doğa arasındaki ana çelişki, insan ile insan arasındaki ilişkiye dönüşmüştür. Aynı araştırmacıların da belirttiği gibi, geri kalmış olan ülkeler hamadde'nin yüzde kırkını üretirken ancak yüzde onunu kullanabilmektedir, oysa gelişkin ülkeler hamadde'nin yüzde altısını üretirken yüzde doksanını kullanmaktadır. Yani geri kalmış olan ülkelerde doğal kaynakları ge-

ligezin ülkelerin yararına işlemektedir. Bu böyle devam ederse geri kalmış olan ülkeler daha da yokşullaşacak ve gelişkin ülkeler de daha da gelişecektir.

Peki, insan ile insan arasındaki ana çelişkinin nedeni ve çözümü nedir? Kuşkusuz bunun nedeni bugünkü erkin sistemdir. Tüm insanların malı olan doğal kaynaklar köhnemis erkin düzende belli bir azılığın yararına işlemektedir. Erkin düzenin kurumları bugünkü ilişkileri kontrol edebilmekte hatta yönlendirebilmektedir. Ama insanın yaşama içgüdüsü daha güçlüdür. Yaşama içgüdüsünün çekinceye girdiği bir ortamda insanlar kendi geleceklerini güvence altına almak zorunda kalacaktır. Onun için gerçekten demokratik, insan ile insan arasındaki çelişkiyi eleyen ve evrensel nitelikte bir düzenin kurulması kaçınılmaz göztükmeğtedir. Tüm insanlara düşen görev böylesine insancıl bir düzenin tohumlarını ekmektedir.

Yoksa, insan Jeolojik açıdan Kuvaterner'in ince bir seviyesini bile bel'reyemeyen taşıl olmaktan öteye gidemeyecektir.